ઇશ્કે હકીકી

યાને

બહારે ગુલશન.

તસનીફ કરનેવાલા

ખાકસાર "બંદા."

[illegible] દુખાવે ઉસે દીલદાર સમજના,
જો મનકો લુભાવે ઉસે જફાકાર સમજના—
દીલબર જીસે તું સમજા, દીલ આઝાર વોહી હય,
જો ખાવીંદકો ખુદા માને, ઉસે વફાદાર સમજના.

૧૯૪૧.

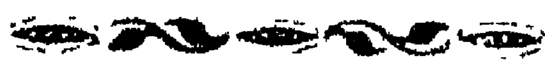

ANDS
ILK

ઇશ્કે હકીકી

યાને

બહારે ગુલશન.

તસનીફ કરનેવાલા

ખાકસાર "બંદા."

કો દુખાવે ઉસે દીલદાર સમજના,
જો મનકો ભુલાવે ઉસે જફાકાર સમજના—
"ઝબર જીસકો તું સમજા, દીલ આઝાર વોહી હય,
જો ખાવીંદકો ખુદા માને, ઉસે વફાદાર સમજના.

૧૯૪૧.

દીલકા સંદેસા.

બનામે ખુદા !

અહુરમઝદ યા અલ્લા ઓ અકબર જીસ્કા નેક નામ ઝબાં લાનેસે ઇનિસાનકી હર બલા દુર હોતી હય, ઔર ઉસ્કા સચ્ચા નેમાઝીકો અપની નેક ચલણુસે દોનો જહાંમે જીન્નતકી ખુશી હાંસેલ હોતી હય, વોહી માલીકકો યાદ કરકે, યેહ નાચીઝ શાયરી નેક ખસલતોકો પેશ કરનેકી બંદેકી જો ખ્વાહીશથી, વો પરવરદેગારકી મેહેરબાનીસે બર આઈ, ઇસિ લીયે બંદા શુક્રીયા મનાતા હય.

ગાને બજાનેકા શોખ બચપણુસે હોનેકે વજેસે, ઔર ખુદાકી રહેમતસે ઇસ્કે હકીકીકા કતરા બંદાને પાયા હય ઇસિ લીયે, ઉસ કીતાબમે "કલકતા ન્યુ થીએટર્સ" કી બહોતસી ડ્રામા કે ગાનેકી તર્ઝ કાયમ રખકે દીદી ઔર ઉરદુ ઝબાનમે ખાસો આમકી તરક્કી કે લીયે બંદાને તસનીફ કીયા હય.

યેહ દુનીયાકો "સરાયે ફાની" કહેતે હય, ઉસકા ભેદ જો ઇનિસાન ખોલ સકે તો, ઇસ્કે હકીકીકા તલબગાર હો જાય, ઔર યેહ નીસ્તીકી નાપાએદારીસે બીલકુલ વાકેફ હો જાણેસે, "દુનીયા યેહી દુઝખ હય" વો સાફ સાફ આલમકો બતા સકતે હય. મસલ મશહુર હય કે "નામ હય ઉનકા નાસ" ઇસી તરાંહ ઝર ઝમીન ઔર ઝીંદગી કીસકી કાયમ ન રહી ઔર ન રહેગી. જહાંતક અપને દીલકા દાગ આઇનાકી તરાંહ સાફ ન હો, વહાં તક અપનેકો યેહ જહન્નમકી આગમેંસે છુટના દુશવાર હય.

ઝમાના બુરા હય, સચ્ચેકો શોક ઔર ઝુઠે ઝરદાર હય, ઇસિ લીયે મઝહબપે ઉસ્તવાર રહેના ચાહીયે, બીન મઝહબકા ઇનિસાન અહેવાનોસે બદતર હય. મઝહબ, કોઈ મામુલી ઇનિસાનસે ઝાહીર નહી હુવા લેકીન પરવરકા પ્યારા પયમબરોને હર ઝમાનેમે યેહ દુનીયાકી ટુટી હુઈ દીવારકો રફુ કરકે, ઔર રાહ ભુલેકો ફીર રાહ દીખાકર અપની ફર્ઝ અદા કરકે ગાયબ હુવા હય; ઇસિ વજેસે આલમમે ઇનિસાનકો લાઝીમ હય કે અપના મઝહબકા ફરમાન બજા લાના.

કોઈ સવાલ ઉઠાયે કે "મઝહબ મઝહબ ક્યા કહેતે હો, મઝહબમે કયા લીખા હય વો તો બતાદો?" તો સવાલ કરને-વાલેકો બંદાકા જવાબ યેહી હય કે, યેહ દુનીયામેં હર કોઈ શખ્સ એક દુસરેકો મદદ કરનેકે લીયે આતા હય, બંદા નંગે આએ ઔર નંગે જાયેગા, લેકીન અપને જીંદગીકે દરમ્યાન નેકી ઔર બદીકી ગઠરી લેકર શાહે આલમકી દરબારમે જાતા હય. નેકી જમા હોતી હય ઔર બદીકા બોજ ઉઠાકે વાપસ યેહ દુનીયામેં જીસકી સાથ લેનાદેના હોગા ઉસકે ઘરમેં પએદા હોતા હય.

દાવરકી દરબારસે આતે વખત, "ઉસ બદીકા બોજ સરસે નીકાલ કર, નેકીકા સઓદા સાથ લાકર દુઝખસે રીહાઈ પાઉંગા," અએસા કઓલ દેતા હય, લેકીન યાંહ આતેહી કઓલ ભુલ જાતા હય, ઔર યેહ દુનીયાકી ચક્કીમે ફીર ચકરાતા હય; ઇતિનેમે ઉસ્કો કોઈ સાહેબે કમાલસે અગર મુલાકાત હો જાયે તો વો સાહેબ, દીલકા દાગ નીકાલકર યેહ દુઝખસે રીહાઈ દીલવાતા હય. તો ફીર પટા ચલતા હય કે અગર અપનેકુ હસ્તીકી દુનીયાંમે હમેશાંકે લીયે જાના હો તો, ઉસ મઝહબમે આપ

પએદા હુવા, ઉસ મઝહબકા ફરમાન બજા લાના, ઔર દુનીયામે એક દુસરેકો અપના બીરાદર સમજ કર મદદ કરકે, મન સાફ હો જાય અએસા નીવાલા, તનકી તરક્કી હોવે અએસે કપરે, ઔર અપને બાલ બચ્ચોકી પરવરીશ કરકે, દુસરે બીરાદરોકોભી નેક રાહસે ચલનેકી નસીઅત દે કર; અપના કઓલ નીભાકે યેહ "સરાયે ફાની" સે નેકનામીકા ફુલોકી ખુશબો લેતે લેતે શાદ હો કર હમેશાં કે લીયે ખુદાવંદ તાલાકી દરગાહમે ફરીશતોકી મદદસે દાખીલ હોકર, જીન્નતગુજીન હો જાના, યેહી આરઝુ, શાદ રહો, આમીન.

ખુદા આફિઝ.

આપકી તરક્કી ઔર આબાદી ચાહનેવાલા

નાચીઝ

"બંદા."

ચાર બંગલા–વેસાવા,
અંદેરી, તા૦ ૨૧ મી માર્ચ ૧૯૪૧.

અર્પણ પત્રીકા.

ઇનસાનની જીંદગીભરનો સાચ્ચો અને નેક સાથી, તે તેની મોહોરદાર યાને તેની પરણેતર હોવી જોઇએ, કે જે પોતાના ખાવીંદને ખુદા સમજી, તેની દરેક સુખ સગવડો સાચવવા માટે આતુર બને છે, અને ધણીનું દુઃખ તે પોતાનુંજ દુઃખ સમજી જગતમાં ગમે એવી લાલચોને ઠોકરે મારી પોતાના ધણીનેજ વફાદાર રહી, દાદાર અહુરમઝદ તરફની ફરજ સમજી, જેવી હાલતમાં રાખે એવીજ રીતે સંતોશી રહે, એવાં નેક અને અશો દીલના મોહોરદાર મેળવવાને "બંદો" ખરેખરો ભાગ્યશાળી થયો છે, તેમને આ નજીવું પુસ્તક એમની જીંદગી સુધીના અહેસાનની ઇધાની દાખલ અર્પણ કરૂં છું, અને દુવા ગુજારૂં છું કે મારાં બચ્ચાંઓને માથે જીવતાં રહે અને લાંબી અને સુખી જીંદગી ભોગવવા ભાગ્યશાળી બને.

"યથે જમ્યાદ યથા આફ્રીનામી."

"બંદો."

બ નામે ખુદા.

રાગ યમન—કલીઆન.

(મય કયા જાનું કયા જાદુ હય)—જીંદગી.

૧. ધન ધન નીરંજન દાતા દુઃખ તારન,—
        જ્ઞાન ધ્યાનસે સુખ પાતા—દુઃખ તારન—
    જગનાથ ચરનસે પાપ હરન
        જ્ઞાન ધ્યાનસે સુખ પાતા—દુઃખ તારન—ધન ધન.

અંતરો.

નહી સાથ ચલે કુચ્છ માલો ધન,
    ફીર પાયે નહી કોઈ રૂપ ઔર તન;
આઈ ગલેમેં અજલકી ફમંદ,
    "બંદા" ચલે હય હમ વતન—ધન ધન.

રાગ યમન—કલીઆન.

(મય હરીણી હરે ભરે બનકી)—હાર જીત.

૨. સખી સુનરી......લગી ધુન રબકી
        વો જોત બઢાવે પલમે દીપક દીલકી,
    લહેરાયે બગીઆ જીવનકી;
        ફુલ ખીલેંગે મનમે પરમાનંદકી—સખી સુનરી.

અંતરો.

રહેતા નહી દુર હય તેરે પાસ,
    રૂપ અનુપ દીખાતા હય;
જબ મનકી ખીડકી ખુલ ગઈ,
    રબ દરશન "બંદા" પાતે હય—સખી સુનરી.

રાગ હમીર—લાવણી.

(નઇયાં જાને કાધરકા જાયે)—કપાલ કુંડલા.

૩. દુન્યા ઝુકતી ઝુકાનેવાલાભી હય—
કંચનકા કદીર કહેતે હય—દુન્યા ઝુકતી.

અંતરા.

ધનવાન પાપ છુપાનેકો—નીરધનકા સતાતે હય,
લાભીકા લાલચ દીખાકે—ઉસકી લાજ લુતાય:
બુરે બહાદરખાં કહેલાય—દુન્યા ઝુકતી.

અંતરા.

ગીર પડે કા દેતે ઠાકર—હસ હસ કે રૂલાય,
માર પડે માલીકકા ધરકા—ફીર પીછે પસ્તાય;
ખાદે કુવા જબ આગ લગાય—"બંદા કાણુ આગ બુજાય.—

રાગ શુદ્ધ—કલીઆન

(મસ્ત પવન સાખે)—હાર જીત.

૪. બસંત મન ભાયે—બહેલાયે,
નએ નએ જીવન રાગ સુનાયે—બસંત.

અંતરા.

કુંજ કુંજમેં કાયલ બાલે—કલી કલીકા રસ ભંવરા લે,
પીયુ પીયુ પુકારે પપીયા—પ્રેમ નગર જાના.
ગા સજન "બંદા"—બસંત મન ભાયે.

રાગ શુદ્ધ કલીઆન—લાવણી.

(રૂત હય સુહાની મસ્ત હવાયે)—ચ્યોટ સીંગર.

૫. આશ લગી મોહે સ્યામ મીલનકી—
લાજ નહી મોહે લોક હસીકી—આશ લગી.

અંતરો.

ગોકુલ ઢુંડી, બીંદ્રાબન ઢુંડી—નગર નગર મએતો ઢુંડી;
દરશન દેના અબતો ચએન નહી મોહે પલકી;
મધુર લાગે સાજનકી બાતે—મધુર આયે ચીતવનકી ઘાટે;
મધુર સ્યામકી બાંસરી બાજે—"બંદા" જપે મનકી—

રાગ ભોપાલી—લાવણી.

(લુટ લીયો મન ધીર)—જવાનીકી રીત.

૬. રૂતુ બસંત ખીલી—
બોલન લાગી લાગીરે કોયલીયાં—ખુલ ગઈ સંકટકી બદરીયાં;
બોલી બોલે ચીરઈઆં—રૂતુ બસંત ખીલી.

અંતરો.

રંગબેરંગી, ફુલ સુગંધી, લાઈરે માલનીઆં,
કલીઆં ફુટી, ફુલ ખીલેંગે, રસ તપકે વાકી છતીઆં;
બનથન ચલી સજનીયાં—રૂતુ બસંત ખીલી.

અંતરો.

ચંદા બીન ક્યા ચાંદની લાગે—બીન મોતી કયા હારે,
કાજલ બીન ક્યા કામીની લાગે—પીયા બીન કયા જોબનીઆં;
પીઆ મોરા આંગન આયે—વારી લેઉં બલઈઆં;
"બંદા" બોલે, મનકો ઘોલે, સોચ સમજકે ચલઈઆં—
રૂતુ બસંત.

રાગ કેદાર—લાવણી.

(સુંદર નારી પ્રીતમ પ્યારી)—મંઝીલ.

૭. દાવર દાદાર જગકા આધાર—અજબ યે દુન્યા બનાઈ—
ક્યસી—રાહ જીન્નતકી દીખાઈ—દાવર દાદાર.

અંતરો.

કોઈ હસ્તે કોઈ રોતે—ગત હય કરમકી ભાઈ,
અએસી—ગત હય કરમકી ભાઈ—દાવર દાદાર.

અંતરો.

યાંહપે આકે કયા મઝે કમાયા—નફાકે બદલે મુદ્દલ ગવાયા;
અબ કહ્યું "બંદા" સુજત નાહી—અજલકી ઘડી જબ આઈ—

રાગ બેહાગ—ગઝલ.

(સકુન દીલકા મુયસ્સર)—શ્રીટ સીંગર.

૮. જમાના હય બુરા જો ઇનિસાન અહેવાં હો જાયે—
ખુદાકી રાહ ગંવાકે, ઝહર ખુદીકા પીયે પીલાયે—જમાના.
છલકપટકે હય જહાંમે સબ છેલછબીલા,
સતાતે હય ગરીબોકો હુકુમત કે લીયે—જમાના.
ઉલફતે બદ સીરતસે ખુદ અસમત ખોતા હય,
કજા હોતી હય જવાનીમે બદ ચલનકે લીયે—જમાના.
કરેગા યાદ "બંદે" તું જબ આએ આફત,
નતીજા હય દીનો ઇમાનકો ભુલાનેકે લીયે—જમાના.

રાગ બેહાગ મીશ્ર—લાવણી.

(મસ્ત હવાયે પ્રેમ નગરમે)—હાર જીત.

૯. દુન્યાવાલે મૌજ ઉડાયે-ખોફ નહી કુચ ખાતે હે—
વતનસે હૈ બેવતન ચલાયે-નફા નહી કુચ્છ પાતે હે—

અંતરો.

ખેલ કુદમે બચપણુ ખોયા-જર જોબન બદ રાહમે ખોયા,
અબ રોતા હૈ કયું-અબ રોતા હૈ કયું;
હાથસે અપને જો બોયાથા-દાગ બઢાયા ખુબ દીલકાથા,
વયસા પાયા હૈ—દુન્યા વાલે.

અંતરો.

દુખી મનકો દુખ દેનેસે-તું કયસે સુખ પાય;
પલમે દુબે કાથકી નઇયાં-પાર ઉતારે ટુટી નઇયાં;
ન્યાય કો અન્યાય સમજે-"બંદા" ભેદ ન પાયે—દુન્યા વાલે.

રાગ બેહાગ મીશ્ર—લાવણી.

(તનકા કરલે બંદ કીવાડા)—વીધાપતી.

૧૦. આવો ગાવો હીલમીલ ખેલે-સજનીઆકે સંગ—
મુરઝાઇથી દીલકી કલીયા-સત્ય જલસે ખીલી હૈ બગીઆ;
નએના સુલઝે દેખે ઉજાલે-ગુલશનકા નયા રંગ—આવો.

ગં રેં સાં ધ પ મ રે સા ની સા.

હુવા દીવાના ઇસ્કમે તેરે-ગયેરોકી બાત ન ભાય;
જીસકે કારણુ દીલ જલાયા-વોહી અમરત પાય;
દીલકા દાગ મીતાકે "બંદા" જન્નતકા સુખ પાય.—

રાગ અડાના કાહાનરો—ગઝલ.

(દેખ દુન્યા સરાએ ફાની હય)—યાહુદીકી લડકી.

૧૧. દીલ દીવાને મનાયે ન માને—નીંદમે ખોયા જગાયે ન જાગે—
ફરામોશ હો ગયે ફરમાબરદારો—ગદાઈમે કોઈ સુનાયે ન સુને—
બુરા ફએલ ધોકા દે રહે હૈં—તદબીર કુચ્છ બનાયે ન બને—
કરણી બુરી ઔર રોએ કીસમતકો—રાહે રબકી દીખાયે ન દેખે—
ઠોકર ખાએ "બંદા" આએ ઠીકાણે—માલીક બીના નહી
મુસ્કીલ કુશાને—

રાગ જીંજોતી—દાદરો.

(મોહે ઉન બીન)—જવાનીકી રીત.

૧૨. ઝીંદગી ઠોડી હૈ બંદગી કરો તુમ—
દુન્યા દો દીનકી ધન ક્યું ઢુંડો તુમ—ઝીંદગી.
ખુદાકી જીક્ર કરો ચાહે જાના હસ્તીમે,
લગી બાજી હૈ જીતો, નેક બદીકી કુચ હૈ દીલમે,
રબસે ડરો તુમ, જગસે લડો તુમ;
કુચબી કરકે સચ્ચાઈમેં મરો તુમ—ઝીંદગી.
ઝીંદગી બીન બંદગી હોતી હૈ રીંદગી,
લગે હસ્તીકા માર ભુલે મસ્તી તુમ—ઝીંદગી.
હમ "બંદે" સએલાની હૈં—ચંદ રોઝા યાંહ થયેરાની હૈ;
મુઠી બાંધે આતે હૈં—દો હાથ પસારે જાતે હૈં;
બીગરી બનાદે, રાહ દીખાદે,
અએસે દાની ઔર ગ્યાની બનો સબ તુમ—ઝીંદગી.

રાગ જીંજોતી—ગઝલ.

(દીવાના હું દીવાના હું)—જીંદગી.

૧૩. તરીકા યે ફાની જહાંકા હૈ-લહર દેકે ઝહર પીલાતા હૈ—
કોઈ ચુલેકી ખાક સમેતે-હુકુમ કરે કોઈ લેટે લેટે;
કોઈ મારે મારે ફીરતે હૈં-રો રો કર જાન ગવાતા હૈ—
દીલકી જલી બેદીલ ક્યા જાને-સંગદેલો ક્યા દીલ પએછાને;
ગાફેલ અએશમે સોતા હૈ-ખા ખા કર તનકો ફુલાતા હૈ—
દુન્યામે આકે સબ કુચ કરેંગે-અંજામ યેહી કે એક રોઝ મરેંગે;
"બંદા" દીલ બહેલાતા હૈ-ગા ગા કર ગમકો ભુલાતા હૈ—

રાગ જીલ્લા—લાવણી.

(બરખાકી રાત)—અધીકાર.

૧૪. કરલે સીંગાર.
આઈ સજની રૂતુ બસંતકી બહાર—કરલે સીંગાર.
ખુલ ગઈ સંકટકી બદરીયાં-સુખકી પરત ફુવાર—સજની.
રંગબેરંગી બની ફુલવારી-જીઅરા દેખ લુભાય;
પીયુકે ગીત પપીયા ગાયે-કોયલ કરત પુકાર—સજની.
પ્રેમીકે મન અમૃત બરસે-દેખે જગત ઉજીઆર;
ફુટેગી કલીયાં ફુલ ખીલેંગે-જએસે ચમનકી બહાર—સજની.
આવો સજની બસંત બોલે-સોચ સમજકે ડોલ;
માયા કાયા છોરકે "બંદા"-જાના હૈ કીરતાર—સજની.

રાગ ઝીંઝોતી—લાવણી.

(જગતમે પ્રેમહી પ્રેમ ભરા હૈ)—કરોડપતી.

૧૫. સબ ઘટમે પ્રભુ પ્યારા બસા હૈ—
મુરખ જીવન બનમે ઢુંડે હૈ—સબ ઘટમે.

અંતરો.

બીના પ્રભુ કોણ પાર ઉતારે,
નામ લેત સબ પાપ ગયે હારે—સબ ઘટમે.

ચાર દીનકી જગ હય જાણો
પીછળે કરમકા ફલ હય માણો.
"બંદા" અબ મંઝીલકો જાના હૈ—સબ ઘટમે.

રાગ બાગેશ્રિ—ગઝલ.

(દીલકા લગાના)—મન્ઝીલ.

૧૬. ગરૂર મત કર અએ જફાકાર—તું ફલકસે ખ્વાર હોગા—
અએશો અસરતપે ફુલા હૈ—તુંજસે માલીક બેઝાર હોગા—
અપની જડ અપને હાથોસે—કાટે હૈ તું બેઅકલી;
ગમ સીતમકી આગમેં તું—સરબસર જલ જાએગા—
ગુમાનીકા ઘર હૈ ખાલી—નામો નીશાં હોતા હૈ ગુમ;
ખાકસારીસે સરફરાઝી—વહી "બંદા" તું પાએગા.—

રાગ જીંઝોતી—લાવણી.

(જવાની સબકો ધોકા દે)—જવાનીકી રીત.

૧૭. પ્રભુ તું સબકા પાલનહાર—
તુંહી સત્તાર તુંહી ગફફાર—તંગીકા તારનહાર—પ્રભુ તું.

અંતરો.

સહારા હૈ સંકટમે તેરા—દુજા હૈ સબ ઢોંગી ધુતારા;
જએસા રાખે રામ હમારા—વએસા ગુજરે દીન હમારા;
કરલે બેડા પાર—પ્રભુ તું.

અંતરો.

યે જીવન કર અમ્રત ધારા—જગ માયામે મન મત ઘેરા;
સુન પડા જબ જમકા નગારા—ચલે ન કોઈ સાથ હમારા;
"બંદા" દેખે ઉજીઆર—પ્રભુ તું.

રાગ માંડ—દાદરા.

(કોણ મન લુભાયા)—જવાનીકી રીત.

૧૮. આંખે ફુટી હૈ નહી—ફીરભી બશર અંધે હૈ—
દીલમે દાગ ઔર તનકો ધોએ—માયા મનકો લુભાતી હૈ,
અપને સરપે આન પરી—ફોરન સર ઝુકાય—આંખે ફુટી.
બાપ કમાયે બેતા ઉડાયે—જએસે પાયે વએસે ગવાયે;
ખુદાકો ધોકા દેનેવાલે—ખુદીકો ધોતા દેતે હૈ;
ઉલઝે નએનો કયા સુને ? અચ્છી કહી બુરી માને,
કજા સરપે ઝુલા ઝુલે—"બંદા" કયા દર હૈ.—

રાગ માંડ—લાવણી.

(દુન્યા રંગ રંગીલી બાબા)—ધરતી માતા.

૧૯. સબ જીતે જીકા ઝગડા "બંદે" જીતે જીકા ઝગડા—
જીસકો મરના યાદ નહી વો—કયા કયા લોભમે જકડા હૈ,
જીસકો સમજેથે હમ સુલતાં—વોભી હાથ પસારે ગય
મેરે રબકા જલવા બાકી—સંગ હૈ દો ગજ કપડા—"બંદે."
અએશકી ઉમ્મીદ કરતે કરતે—અએસે દીન બીત જાતે હૈ,
કીસમત કયા દીખલાતી હૈ—કુચ ઔર સીતમ બરસાતી હૈ;
કરલે સઓદા નેકીકા અબ—અજલ ખેલ રહી હૈ—"બંદે."
કહાં હૈ શાહો ગદા અબ કીસજા—કહાં સીકંદર કહાં હૈ દારા,
અદના આલા સોચે એક જા—જબ બાજે યમકા બાજા;
આંખસે દીલકી દેખીયે તો—છકડી હૈ ન છકડા—"બંદે."

રાગ માંડ—સુલફાક.

(કહાં વો બચપણકા)—અધીકાર.

૨૦. મુસાફીર સંકટસે જંગ કરના—
કાટાં દુખકા ચુભે તો હસના—મુસાફીર.
બાદલ ગરજેસે ન ઘબરાના—સબ્રસે દુખકો દુર હટાના;
જીવન જંજીરકો સતસે તોડના—આશાકે બીન બજાયે જાના—જંગ.
રાત ગઈ અબ હુવા સબેરા—સત્ય સુરજને દુખકો ઘેરા,
દુર ગયા અબ દુખકા દેરા—સત્ય જીવનકા યેહી હૈ
ચએના—મુસાફીર.
અબ ન હો ગમ ન સીતમકી રાતે—યાદ હે લેકીન ગમકી બાતે,
પરદુખ ભંજન સીતમકો ખાતે—ખોલ "બંદે" તોરે દો
નએના—જંગ કરના.

રાગ માંડ—ત્રીતાલ.

(મય મનકી બાત સુનાઉં)—ધરતી માતા.

૨૧. તું જાગ મુસાફીર દાના—
નાથ નામકા રસ તું પીલે—કરમોકા ફળ ખાના—તું જાગ.
ઉત્તમ દેહ નરકા તું પાયો—સમજકે પાંવ ઉઠાના;
દયા ધરમકા સઓદા કરકે—નામ અમર કર જાના—તું જાગ.
ધન દૌલતકી ન કર તમન્ના—જુઠા હૈ યે ઝમાના;
દુખમે નહી કોઈ સાથી અપના—સુખકા સબ પરવાના—તું જાગ.
કષ્ટકે બાદલ છાએ ગર તું—ધીરજકા ધન પાના;
દુખ દર્દકો મીટાનેવાલા—વોહી હૈ સુલતાના—તું જાગ.
જીસ હાલતમેં રખા હૈ તુઝે—વોહી હાલતમે રહેના;
ધર્મ ઈમાનકા પાલન કરકે—"બંદે" સ્વર્ગકો પાના—તું જાગ.

રાગ માંડ—ગઝલ.

(કહાણી દુખ ભરી)—અનાથ આશ્રમ.

૨૨. ઈલાહી લે ખબર યે દર્દે દીલકી—મય હું નાસજા તેરી રહમકી—
પરા હું દારે ફાની કે કફસમે—છુરાદો ક્યદસે મેરી આમાલકી—
ભટકતા ફીરતા હું જહાંમે ગમસે—મુલાકાત હોવે કોઈ
સાહેબદેલકી—
યેહી હૈ આરઝુ દીલમે "બંદેકી"—મીટાડો દીલમે હૈં
જો કુચ દેહાકી—
બલાયે રંજમે ઉમ્ર ગવાઈ—તમન્ના હૈ મેરી ઈશ્કે હકીકી—
ઈશારા અસ્પ તાઝીકો હૈ કાફી—ગધેકો શર્મ નહી
કુચબી જીલ્લતકી—
"મઝંબાન" પીર હૈં મેરા મેહેરબાન—દીખાડો નાબીનાકો
રાહે રબકી—

રાગ માંડ—લાવણી.

(કરૂં ક્યા આસ નીરાસ ભઈ)—દુશ્મન.

૨૩. નબીજી આસરા તેરા—

વખ્ત પુરાના કંચનકા થા—દીનો ઇમાનકે ઇનસાનો થા;
પાક ચશન ઔર સાફ જીગરકે–સુખસે હરા ભરા—નબીજી.
હાય ગયા વો રોશન સીતારા–જહાં દેખો વાંહ જુઠ પસારા;
જુઠે જરદાર મેહેન્તી મુફલીસ–ઉલટી બહે ધારા—નબીજી.
બાપ કમાઇકિ ગરૂર મત કર–ક્યા તું કમાયા કજા હૈ સરપર;
કરલે "બંદા" તું સના રબકી–ના કર મેરા મેરા—નબીજી.

રાગ માંડ—ભજન.

(સખી જા સખી જા)—અનાથ આશ્રમ.

૨૪. ગુણી ગા, ગુણી ગા—ગુણી ગોબીંદકા ગુણ ગા—
ગોબીંદકા ગુણ પાયે ગુરૂસે—ગોબીંદકા ગુણ ગા—ગુણી ગા.

અંતરો.

ગુરૂ બીના નહી જ્ઞાન–અભીમાની–ગુરૂ બીના નહી જ્ઞાન;
મુરખ મત કર ગુમાન—પાપ પુન્યકી કરલે પએછાન.
તું હય દો દીનકા મહેમાન;
લગા નાથસે નેહ—કરલે સજ્જનકા સ્નેહ
"બંદા" ગુંગટકા પટ ખોલ—ગુણી ગા.

રાગ માંડ—લાવણી.

(જીવન આશા યે હય)—જીંદગી.

૨૫. કર્મ નહી હૈ કીસીકા–મનવા—કર્મ નહી હૈ કીસીકા—
ગાફીલ મનવા બન બન ભટકા–સંગ મીલા નહી સંતકા
—મનવા.
મોહ મંદીરકા બના પુંજારી–માયા દેવીકા દીવાના;
ફ્રન ફરેબકા રાસ રચાકે–ખાયા માર અનોખા—મનવા.
પાપ કર્મસે પર ધન પાયા–દીન બંધુ કહેલાયા;
કુબડી પીઠ હુઈ જબ રોયા–દાગ બઢાયા દીલકા—
અપની કરની અપને આગે–જએસી કરની વએસી ભરની;
સમજે "બંદા" ક્યા સમજાયે–ભોગી રોગી કરમકા—મનવા.

રાગ પહાડી—લાવણી.

(મનકી આંખે ખોલ)—ધુપ છાંવ.

૨૬. સત્યસે જગમે દોલ—મનવા—
સત્યસે દોલે જલથલ નદીયાં,
પાર ઉતારે તુટી નઈયાં;
બરસે બદરીયાં, દેખે ઉજરીયાં;
સંતકી સંગત કરકે "બંદા" દીલકી આંખે ખોલ—મનવા.
દુરજન સંગ બીપત દુખ પાયે,
સુખ સંપત સંસાર ગંવાયે;
ફીર પછતાયે ક્યા કામ આયે;
સત્ય કર્મકી કમાઈ કરકે, ભેદ અજલકા ખોલ—મનવા.

રાગ પહાડી—લાવણી.

(દયાલુ જો કુચ હૈ દે ડાલ)—જવાનીકી રીત.

૨૭. ખુદાવંદ જલવા દીખાડો હમે—
શમા તું હૈ, હમે પરવાના,
જલ જલકે મરતે હમે—ખુદાવંદ.

અંતરો.

કોઈ કહે મસજીદમે તું હૈ,
કોઈ કહે મંદરમે તું હૈ;
રાહ દીખાઈ મગુ મર્દોને;
ઇશ્કે હકીકી શીખાઈ હમે—

રાગ છાયાનટ—ત્રીતાલ.

(ન જાને કયા હય દીલકા રાગ)—મુક્તી.

૨૮. નરકા વહી નારાયણ હોતા હય—
સત ગુરૂ અગર મીલતા હય—

અંતરો.

હર દીપકો વોહી દીપાવે,
પરદુખ દેખ જીકો જલાવે;
જગમે ન દેખા કોય—નરકા વહી.
કોઈ જમાયે, કોઈ ગમાયે,
ધર્મ ઇમાનકો કહી ગંવાયે;
કોઈ ઇમાની હય—નરકા વહી.
નર ગફલતમે ખોતા હય,
હરીકા ભેદ ન પાતા હય;
"બંદા" ગુરૂ ગુણ ગાય—નરકા વહી.

રાગ માંડ—ભજન.

(આંખ મુંદ કર ધ્યાન)—નર્તકી.

૨૯. અબ તો હો ગઈ શામ—મનવા—
દુબા સુરજ છાયા અંધીઆરા—અબ તો.

અંતરો.

બાગ બના બીગડાઈ–કલી કલી મુરઝાઈ,
મનકી સુધ બીસરાઈ–રખો લાજ અબ રામ—મનવા.

અંતરો.

સુનો સકલ સંસારી–મંદીર વસો પુજારી,
મતલબકી દીલદારી–સચ્ચા ગુરૂ ગીરધારી;
જગ હય જુઠા નામ—અબ તો.

અંતરો.

જનમ અનમોલ પાયે–દીયા બચન ભુલ જાયે,
ગીરતેકો ગીરાયે–હસ હસકે રૂલાયે;
"બંદા" હુવા બદનામ—અબતો.

રાગ કૌશીયા—ત્રીતાલ.

(સારી દુનીયાં ગોરખ ધંડા)—મંઝીલ.

૩૦. નારી કે સુખ, નર ગુણી પાયે—
તનસે મનસે દોને એક હૈ—આખીર ટક નીભાયે—નારીકે સુખ

અંતરો.

સુખ દુખ દોનો એક બરાબર—સમજકે પાંવ ઉથાયે,
સચ્ચા સાધુ હૈ સંસારી—મુરખ બનમે ધાયે—નારીકે સુખ.

અંતરો.

નર નારીકી નેક ચલનસે—જગકી જોટ ઝમકાયે,
એક પ્રાણુ દો કાયા જએેસી—"બંદા"કો મીલ જાયે—નારીકે સુખ

રાગ સારંગ—ગઝલ.

૩૧. રોશન રખે ચેરાગ હમારા—ઓ નુરે નઝરવાલે—
ચેહી મેરી દોલતે દુનીયા—ઓ મેરે રહેમતવાલે—
પરવરીશ કીયા—તુમારી મતા કો,
દુર કીયા નહી કબ્હી નઝરસે—ઓ દુનીયાકો દેને વાલે-
દીલકા સીંગાર હય યે મેરા,
લાજ રખે દોઉ જહામે—ઓ મુસ્કીલ આશાન વાલે—
તમન્ના "બંદે" કી—હરદમ તુંહીસે,
જલતા રહે કયામત તક—ઓ જીન્નત દીખાને વાલે.—

રાગ સારંગ—લાવણી.

(મુરલીયાં જીવન રાગ બજાય)—જવાની રીત.

૩૨. મુસાફીર રાહ ભુલા તું હૈ—
કીસને કહાથા કોણ બુલાયા—અપની ખુશીસે આય
મુસાફીર, અબ કયા સોચત હૈ—મુસાફીર રાહ ભુલા તું હૈ—
ધન યોવનકી જુઠ્ઠી માયામે—અપના જનમ ગંવાયે,
ધર્મી હો કે અધર્મીપણામે—અહંકારીકી આગ લગાય;
જીવનકી નાવ ડુબાય—ડગર ડગર ઠોકરાય—મુસાફીર.
યે જીવન સંકટસે ભરા હૈ—પીછળે જનમકા યેહી ફળ હૈ;
કષ્ટમે ધીરજકા ધન પાય—જીવન ઉધ્ધારકી યેહી રીત હૈ;
"બંદા" કયું પ્રીત લગાય—મુસાફીર.

રાગ પીલુ—લાવણી.

(બનમેભી જો મહકે ફુલ)—જવાનીકી રીત.

૩૩. કોણ કરે આજ બયાં ગજબકે—કમનસીબીને ફોજ ચઢાઈ—
ગુજરી યાંહ જો હમપે સારી—આફતને દીલસોજ બસાઈ—
જીંદગીકા યેહી જહાંમે—મકદુર કહાં હૈ કરે કોઈ ખ્યાલ;
રંજો અલમને હમકો ઘેહેરા—તેગે સીતમ સબો રોઝ ચલાઈ—
હલાલ થા સો હરામ હો ગય—હરામીસે કયા બદલા પાયે;
તાસીર ઉલતી હો ગઈ "બંદા"—ખુન પીયે જીનકુ મોજ કરાઈ—
મેરી ભલાઈ મેરી હસી ઉડાયે—કસકે કસોટી કહેતી હૈ
જંગ કરે સંકટસે જગમે—જિસને જીન્નતકી રાહ પાઈ.

રાગ પીલુ—ભજન.

(સાવરીયા પ્રેમકી બંસી સુનાય)—શ્રીટ સીંગર.

૩૪. સજનીઆ કાહેના હરી ગુણુ ગાય—
હરી બસે હર ઘટ ઘટ અંદર–બન બન ઢુંડન જાય;
ધન માયાકી લાલચમે સબ–અપના જનમ ગંવાય–સજનીઆ.
ઇસિ જગમે તું જન્મ લીયાસો–કરમોકા ફળ ખાના;
લેના દેના પુરા કરેસો–પ્રભુ દરસ તું પાય—સજનીઆ.
કષ્ટકે બાદલ છાયે ઉસે–સબ્રસે સહે જાના;
ધીરજકા ધન પાયે વોહી–આશાકે બીન બજાય–સજનીઆ.
લાલ બુઝોર્ગ કહેતે હમતો–સબકો આગે બઢાય;
પુંછ ભએંસકી ધરકે "બંદા" કોઈ ન પાર તરાય—

રાગ—પીલુ.

(ઓ દીલરૂબા કહાં તક)—કરોડપતી.

૩૫. મુફ્તમે ઉર્મ ખોઈ–નાદાન કયું રહે હૈ—
ઇશ્કે મીજાજીમે દીલકી કલી મુરઝાઈ હૈ;
ઓ જુઠે જરકે લાલે–ઉલફ્તમે આને વાલે,
વાલીદોને બનાયા–ઉસકો મીટાને વાલે;
જબ દોસ્ત બને દુશમન–ગરદન કટાને વાલે;
ફીર રએન દીન "બંદા" આહે સર્દ ભરે હૈ—મુફ્તમે.
આએ અઝીઝો મુલ્કે અદમસે,
કૉલ નીભાના કીસમતીસે;
યાંહપે આકે રાહ ભુલે હૈ,
રાહ દીખાયે દીનો ઇમાનસે—મુફ્તમે.

રાગ પીલુ—ગઝલ.

(સમજા ક્યા હય દુન્યા દાના)—દુન્યા ન માને.

૩૯. દુનીયા દુખી દુઝખમે-દીવાની—
હીરસો હવસકે હો ગયે ઉન્દે,
દીનો દુન્યાકે દુશમન બને હૈ—
બુઝોર્ગોને જો બનાયે બગીચે,
વોહી વારીસોને વઍરાન બના હૈ—
કીસકી કમાઈ કબજા કીસીકા,
જફાકાર જરદાર જમાના જહરકા;
રોના કીસીકા રૂલાના કીસીના;
બડોંકી બદીસે બીમારી બઢી હૈ—
નમાઝી હૈ નામકે, કાઝી ન કામકે,
દાના ગયે ઔર નાદાં રહે હૈ;
નીંદ પુરીઓકો નીંદસે જગાકે,
બીદાર "બંદે" બુઝોર્ગ બને હૈ—

———

રાગ પીલુ બરવા—ગઝલ.

૩૭. જરકી મોહબત જરકે તક-બે જર તો જગમે ખાર હૈ—
ગર હો બદ હવસ યા દાકુ-જરસે બેડા પાર હૈ—
મૈં હર તરેહસે સોચ દેખા-જગમેં જરસે ઔર કુચ,
કોઈ દેખા ન સુના મૈં-જર હી યાંહ મુંખત્યાર હૈ—
માશુકકી મીઠી બાતોપર-દીલકો મત લુભા અએ યાર,
જરકી મોહબત દીલમે ઉનકે-જરહી ઉનકા યાર હૈ—
જીનકે મુહસે દમબદમ-નીકલે સુખન અએ જાન તું,
તુમકો નહી કરતી મીયાં વ્હો-જરકો કરતી પ્યાર હૈ—
અએ દોસ્તો કહેતા હું તુમકો-જર સીવા યહાં નહી કદર,
પ્યાર હૈ દુનીયાઈ જરકા-'કીશન"કા કીરતાર હૈ—

રાગ ધનાશ્રી—લાવણી.

(ન આયા મનકા મીત)—દેવદાસ.

૩૮. નહી સમજા તુંજે રામ,
મોહનીયા આસ રહી મનકો-મોહનીયા આસ-નહી સમજા.
સુરજ નીકળા દીન ઢલા ઔર દમમે હો ગઈ શામ,
રાત અંધેરી બાત ન સુજે, બીસર ગયો હરી નામ;
અબ કયા સોચત હૈ તું ગાફેલ-ચલના હોગા ઉસ ધામ-નહી.
છલકપટસે ભરી હૈ દુનીયા-જાલ બીછાકે તુંજકો ફસાયા;
કામ ક્રોઢકો જલાદો "બંદે,"
રામ નામ યેહી કામ—નહી સમજા.

રાગ માંડ—લાવણી.

(ધોયે મહોએ ધાટ)—પુકાર.

૩૯. દેખો જવાનીકી રીત—અએસી—
નર દેખે તો નારી જયસા, મુંછો મુડાકે, નામર્દોકી રીત
—અએસી.
કરે નકલ બંદરકે જએસી–બાવલે બાવલી પ્રીત—અએસી.
કીસ મી કવીક–દેખો જવાનીકી રીત—
સુનો, અએસે જવાન ફીર બુધ્ધાકી જાલમે
હસકે હસકે આતે હય દામમે
બીગરી બાતે ફીર શાદી રચાયે
અએસી શાદીસે ખુદા બચાયે—દેખો જવાનીકી રીત.
બેટા અમ્માસે શાદી રચાયે–લાજ ન આયે
અહેવાનોકી રીત—અએસી.
કોમકે મુખ્યાને ચુડીઆં પહેની
જરદારોકી ભીત—અએસી.
ઓ હીમાકાતકે પુરે અકકલકે અધુરે,
બનાયે બાપકો બેતે સસુરે
મઝહક હય તું યા કયામત આઈ
રહેમાન "બંદે"કી કર રહેનુમાઈ—દેખો જવાનીકી રીત.

તાo ૬૦—ચતુર હો સો ચેતે ઔર
મુરખ હો સો બેચે.

રાગ ધનાશ્રી– ભજન.

(તુમ બીન હમરી)– પુકાર.

૪૦. સરજનહારે નાથ હમારે–તુમ બીન કોણ ઉબારે—
યેહ દુનીયાં એક અજબ તમાશા–સચ્ચે જુઠે ખેલારી હય,
આજ ખેલા જો સચ્ચા ખેલ યાંહ–કલ વએકુંઠ કમાતા હય;
જુઠા જરકા દાસ બના હય–યેહી ખટપટમે હારે—તુમ બીન.
આજમાઇશિકા યેહ એકજા હય–જીસકો દુન્યા કહેતે હય,
કોઈ માલો જરસો ફુલા–કોઈ ખાક સમેટે હય;
પીછળે કર્મકા યેહી ફળ હય–"બંદા" કરે કયા બેચારે–તુમ બીન.

રાગ ધનાશ્રી—લાવણી.

(પ્રેમકી નઇયાં ચલી)—ધુપ છાંવ.

૪૧. પએદા હોના હય જગમે એક દીન
મર જાના હય જગમે એક દીન—
નઅમતભી ખાના–ભુખાભી મરના.
સુખભી હોના–આંસુભી બહાના;
અપને કરમકા ફળ હય ચખના,
સુખ પાયે નહી સંકટ સહે બીન;
યેહ દુનીયાંસે છુટના હય સબકો કઠીન—મર જાના હય.
જગ રૂઠેસે કયું ઘબરાયે,
લાખ સીતમ ગર સરપે આયે;
રામ રખે ઉસે કોણ રૂલાયે ?
"બંદા" બજાયે આશા કે બીન
ઉજાલા નઝર આયે એક દીન—મર જવના હય.

રાગ દેશ—લાવણી.

(જીવન બીન મધુર ન બાજે)—ઓટ સીંગર.

૪૨. ધર્મ બીન જગ જોટ જલેના—દુટે સચ્ચે જીવન
ધર્મ બીન દુટે સચ્ચે જીવન—
પાપી નાવસે પાર તરે કયા—કીસતી બીન સુકાન,
ધનકા લોભી મનકા મએલા—નર્કમે દુબા તન;
ધર્મ બીન દુટે સચ્ચે જીવન—
પુછ ભએંસકી છોરો—લોભ લાલચકો ફેંકો ફેંકો,
સત્ય જીવનકે સીંગાર સજાલો—જએસે ફુલોકી સુગંધ;
અએસે જીવનકી માળા જપકે—પાવ કરો તનમન;
ધર્મ બીન દુટે સચ્ચે જીવન—
નીકે દીન યેહ બીતે જાતે—ફીર પીછે કુચ્છ નહી બન પાતે,
સત્ય ધર્મકા સએોદા કરકે—લે જા "બંદે" અપને સંગ—

રાગ તીલક કામોદ—ઠુમરી.

(આજ સખી આઈ મીલનકી રાત)—માયા.

૪૩. રામા મોરી નઈઆં લગાડો ઉસ પાર—
નાવ પુરાની ચારો તરફ અંધીઆર—નઈઆં લગાડો.

અંતરો.

પાપકી ગથડીસે ભરી હય નઈઆં,
પુન્યકા નહી કુચ નામ;
અબ કછુ "બંદા" સુજત નાહી,
કએસે દેખે ઉજીઆર—નઈઆં લગાડો.

રાગ બીહારી—ભજન.

(પીયા મીલનકો જાના)—કપાલ કુંડલા.

૪૪. પ્રીતકી રીત નીભાના—
ઘટમે ગંગા, ઘટમે જમણા-ઘટમે રાસ રચાના—પ્રીતકી.
માયાકી છાયા બુરી-કાયાકો કરદે પુરી;
જ્ઞાનસે ધ્યાન લગે પુર નુરી-નુરમેં નુર સમાના—પ્રીતકી.
દુનીયા દોરંગી સબકો બહેકાએગી,
કોઈ સોહાગી, કોઈ બએરાગી-મનસે ધ્યાન લગાના—પ્રીતકી.
પ્રીતકી રીત હય કઠન-દાની જ્ઞાની હુવે બતંગ,
"બંદા" કર સંકટસે જંગ-અબ પ્રીતમકો પાના—પ્રીતકી.

રાગ ભૈરવી—ગઝલ.

૪૫. સખી મર્દ સખ્તીસે આઝાદ હય—
બખીલી હમેશાં બરબાદ હય—સખી.
ચેહેરા સખીકા નુરસે ભરા હય,
જીન્નતમે પએમબરકા સાથ હય—સખી.
દારે જીન્નતપે લીખા હય ખુદાને,
સખીઓકે લીયે જીન્નત મકાં હય—સખી.
મર્દુમાં જીસકો કહેતે હય દુઝખ,
બખીલ બડ ઝબાંકી વોહી જા હય—સખી.
સખી મર્દકો ખાકસારી હય લાઝીમ,
દીલ "બંદા" સખીકા માહતાબી હય—સખી.

રાગ કાફી—લાવણી.

(પ્રેમ નગરમે બનાઉંગી ઘર)—ચંદીદાસ.

૪૬. પાપમે ડુબી દુનીયા સારી–કરકે ધર્મકા નાસ—
ધર્મી રોવે અધર્મી હસત હય–ફુલમે રહી નહી બાસ–પાપમે
અંતરયામી જગકે સ્વામી–સત્યકા તું હય પ્રકાશ;
સત્ય જીવનકો પાર ઉતારે–પાપી નાવકા નાસ—પાપમે.
કોણ હય જો જીવન સુધારે–કોણ કીસીકી આસ,
ઓ "બંદે" બન જા દીન બંધુ–હોકે પ્રભુકા દાસ–પાપમે.

રાગ કાફી—લાવણી.

(શરાબી સોચ ન કર મતવાલે)—મુકતી.

૪૭. મુસાફીર, સઓદા નેકીકા કરલે,
સાગર પાર ઉતરલે—મુસાફીર.
દુખકી રાતસે નહી ઘભરાના, સબ્રસે દુખ મીતાલે;
જોટ જીવનકી બઢાલો તનમે, ધ્યાન પ્રભુસે લગાલે—મુસાફીર.
સંસારી હોકે સત્યસે ચલના, ઉસીકો સાધુ સમજલે,
ખોલ "બંદે" તું ઘુંગટ અપના, નુરે નુરાંકો દેખલે–મુસાફીર

રાગ કાફી—ગઝલ.

(એક જીવપે લાખ મુસીબત)—ધર્મ વીર.

૪૮. આસ આમકી કભ્હી ન કરના—નીમોકી જડમેસે—
કરો ભલાઈ લાખ લેકીન—આએ ન બાઝ બદકારીસે—આસ.
ઔરન કે સંગ રાત ગંવાયે—ઘરકી તીરીઆ રોયે;
મુખ્યા હો કર મનકા મએલા—ઇશ્કબાઝી નતીસે—આસ.
બદ સીરતકી ફિલકતમે તો—ખો ગયા અપના વતન;
સુનો હીદાયત "બંદે"કી ઔર—મટ એહા કર બદકારોસે—આસ.

રાગ લલત—ગઝલ.

૪૯. તું દો દારકી દુનીયાપે દીલ મત લગા—
એકસે આકર દુજે જાયેગા—તું દો દારકી.
યેહ દુનીયા પુરાણી હય બુરી બલા,
ગલે લગાએ ઔર ગલા દબાએગા—તું દો દારકી.
હર ફરેબસે અવ્વલ લાતી હય દામમેં,
ગમકી આગમે તુઝે જલાએગા—તું દો દારકી.
બીયાબાનમે તું હય ભુલા એક બીગાના,
ચંદરોઝ બાદ કજા રૂલાયેગા—તું દો દારકી.
અગરચે યેહ દુનીયાં હય નાપાએદાર,
બંદગીસે "બંદા" બહેલાએગા—તું દો દારકી.

રાગ ભૈરવી– ગઝલ.

(હયરતે નઝારા આખીર)—કારવાને હયાત.

૫૦. કીસ્સે કરે મોહબ્બત જહાંમે–કોણ હય દીલદારીયાં—
અપની અપની પરી હય સબકો કોણ હય ગમખ્વારીયાં–
અએશમેં સોતા હય ઉનકો–કદ્ર કયા હય ગરીબીકી;
મર ગયે સચ્ચે સખી ઔર–રહે ગયા ધમદોલીયાં—
દીલ સખીકા અએસા હો જો–ગીર પડે ઉસકો બચાય;
દર્દ દીલકી લે દુવાયે–હય વોહી ગમખ્વારીયાં—
જીસકો રબને ઝર દીયા–જારી હો ઉસકી ખએરાટ;
જો કુચ હય વો "બંદા" રબકા–દાનવીર હય દાનાઈયાં—

રાગ ભૈરવી—ભજન.

(મટ ભુલ મુસાફીર)—દેવદાસ.

૫૧. ગાફીલ મુસાફીર તેરા ધ્યાન કહાં હય—
જબ તું વતનસે સફરકો નીકળા–કયા બચન દે આયા,
ભલે બુરેકો નહી પએછાના–મુદ્દલબી તુંને ગવાયા;
છલકપટસે દીન ગુઝારા–ખોફે ખુદા નહી આયા,
જન્નત નહી તુંજે ભાયા–મુર્ખ–જન્નત નહી તુંજે ભાયા;
હસ હસકે જગકો રૂલાયા—
અબ કયું રોવત હય તું જાલીમ–અજલને આકર દરાયા,
મેરા તેરા મટ કર "બંદા"–દાગે દીલ મીટાના હય—

રાગ ભૈરવી—ત્રીતાલ.

(પાયલ બાજે છનન છનન)—અનાથ આશ્રમ.

પર. મુરખ ઢુંડે નગર નગર મન—મુરખ ઢુંડે નગર નગર,—
સોચત સુખકી બાત–"અંદા" જનમ બીત જાત,
સુખ દુખ સાથ–ઇશ્વિરકે હાથ,
કર્મકી નાવ ઘોકરાયે દગર દગર—મુરખ ઢુંડે.

રાગ ભૈરવી—લાવણી.

(કયસે સુંદર ફુલનકે હાર)—હાર જીત.

પ૩. કાહે કરે મુરખ મન રાર, દુખ ઝેલે તો સુખકા ફુવાર—
દીલકી દુનીયાંમેં અંધેરા છાયા, નએના કરે એકરાર;
ગુલમેભી કાંટા છુપાયા, અંધેરે બાદ ઉજીઆર—કાહે કરે.

શએર.

ચાંદ છુપા જો બાદળમે–બીજળી કરે ચમકાર,
મનકી આંખે ખુલ ગઈ ફીર–"અંદા" હો જાયે બીદાર–કાહે કરે.

રાગ ભૈરવી—લાવણી.

(મન પ્રેમકી જોત જલા સજની)—અનાથ આશ્રમ.

પ૪. મન મુરખ અબ ક્યા સોચત હય,
તુને ફેશનમે ઉમ્ર ગંવાઈ હય—
બચપણ ખોયા ખીલોનામે–જવાની કટી સબ સોનેમામે.
અબ તેરા તમાશા સબ્હી દેખત હય–તુને ફેશનમે.
જો દીનો ઇમાનકો ખોતા હય–વો જહાંમે મુસીબત ઉઠાતા હય,
"અંદા" ફેશનને સબકો ફસાયા હય—તુને ફેશનમે.

રાગ ભૈરવી—લાવણી.

(પ્રેમકી હો જય જય)—ચંદીદાસ.

૫૫. બસંતકી બહાર આઈ—નઈ નઈ આશા લાઈ,
હીરદેમે આજ હય ઉમંગે બીન બજાયા—
પાત પાત ફુલ ખીલે—ડાલ ડાલ પંખી ડોલે,
બુલબુલને રંગ જમાયા—બસંતકી બહાર આઈ.
સંકટ સહે બીન સુખ હય કએસા—મરે બીન સ્વંગ ન પાયા,
પીયા મીલનકા દીન આયા;
ગુલાબ જલમે કેસર મીલાકે—કુંજ કુંજ બરસાયા,
રામ નામકા ધ્યાન લગાકે—"બંદા" પરમ સુખ પાયા—બંસતકી.

રાગ હમીર—લાવણી.

(પ્રેમકા નાતા છુટા)—નર્તકી.

૫૬. કલીયુગકી યેહ માયા—
કાચી કાયા, જરકી દાયા,
રૂપજીકા સબ જાયા—કલીયુગકી.
જર સીવા હય નેકસીરત નાકામ,
દગર દગર ઠોકરાયા—રૂપજીકા સબ જાયા—
બદસીરત ગર હો ઝરવાલે,
ઉસકો ઝુકતી દુનીયા;
મત કર "બંદા" ઝરકી તમન્ના,
આજ હય કલ વો પરાયા—રૂપજીકા સબ જાયા—

રાગ દેશ—ત્રીતાલ.

(મુરખ મન હોવત કયું હયરાન)—ધુપ છાંવ.

૫૭. ગોપાલ હરી—નાવકો પાર ઉતાર—
જુજ તેરે; કોણુ ઉબારે, મતલબકે સબ યાર
છાઈ બદરીયાં, ચમકે બીજલીયાં, ભારી મૌજોકી માર—ગોપાલ.
સંસાર સાગર ગમકા ખજાના, કએસે ઉતરે પાર,
દુખ સહે બીન સુખ હો કએસે, ગુલમેભી હય ખાર—
ગોપાલ.

શએર.

કર્મ ધર્મકી નાવ હય—કીસ બીધ પાર લગાય,
બના ઉજાલા ઘટમેં "બંદા"—સ્વર્ગ ઘાટ પહોંચાય—ગોપાલ.

રાગ જોગીઆ—લાવણી.

(કોણુ દેશ હય જાના બાબુ)—મુકતી.

૫૮. કીસ શહેરસે આના "બંદે"—કીસ શહેરસે આના—
મેરા મેરા કરતે હો કયુ—હોગા એક દીન જાના—કીસ શહેરસે.
છલકપટસે જર જમાયા—યેહી સઓદા માના,
હાથ પાઉં જબ કંપન લાગે—આસ હરીકી કરના—
કીસ શહેરસે.
તુંજકો હરદમ આના જાના—કર્મોકા ફળ પાના,
કરણી અએસી કર ચલો કે—બાર બાર નહી આના—
કીસ શહેરસે.

રાગ કાફી—લાવણી.

(જો બીટ ચુકી સો બીટ ચુકી)—પુંજારીણ.

૫૯. ક્યા આઈ બહાર હય ગુલશનમે,
આઈ હય આશા નીરાશામેં—ક્યા.
અબ ખુલી બદરીયાં દુખ્યાકી—દેખે ઉજાલા દરપનમેં—ક્યા.
જર જવાની મદ ભરી કહાની—જોર દીખાયે કલી મુસકાની,
લહરકા લાગે અએસી લગની—દીખાયે ખુદા જો કીસમતમે
—ક્યા.
માલીક હય સબકા ભોળાનાથ—લેના દેના હય ઉસકે હાથ,
"બંદા" લે જાયે નેકી સાથ—અબ જાયે બસે હમ જીન્નતમેં
—ક્યા.

રાગ ખમાચ—ઠુમરી.

(સોતા હય સંસાર બાવરે)—અનાથ આશ્રમ.

૬૦. નર ગફલતમે ખોતા હૈં—આયા વએસા જાતા હૈં—
દેખ જગદીશ હંસ્તા હૈં—કઓલ વફાકા ક્યું દેતા હૈં.
કીસ નગરીસે હુવા આના—ક્યા લે આયા ક્યા લે જાના,
જગ માયામે હુવા દીવાના—ઠોર કોઈ ન ઠીકાણા હૈ—નર.
મનકી ઉડાસી અંધેરા છાઈ—દીલકી કલી ખીલકે મુરઝાઈ,
આશાકે ગીત બનમે સુનાઈ—જો ઘટમે સમાતા હૈ—નર.
ચોંક પરા જબ ગુરૂને જગાયા—છોડ ચલા "બંદા" જગ માયા,
જગમેં દુખ ઉઠાનેવાલા—પરમ સુખકો પાતા હૈં—નર.

રાગ મીશ્ર—લાવણી.

(ચલી પવન હરસો)—જવાનીકી રીત.

૬૧. પીયા મીલનકો જા, સત્ય સીંગાર સજ્ન, કાહે દેર કરે રે—
મન મએલ મીતાદે તું-તન તેજ બઢાદે તું.
કર સંગ સંતકી-કર સંગ સતકી;
સુન સુન, ગુન ગુન, કાહે મન, ભટકત, બનબન;
ખોઝરે ઉમરીયાં—પીયા મીલનકો.
હય ઉલતી જગકી ધાર-જાલીમ હય જરદાર,
સાથ કોઈ આએના-આખાર સબકો હય જાના;
ખોલો દીલકી કલીયાં—પીયા મીલનકો.
જો કરે સો ભરે-જો દરે સો તરે,
ભજલે ભગવાન-ભજલે ભગવાન;
ધણીસે ધ્યાન ધરે-"બંદા" સુખસે ભરે;
કએસે સમજાએરે—પીયા મીલનકો.

રાગ મીશ્ર—લાવણી.

(કાહે દેર કરત સજની)—વીદ્યાપતી.

૬૨. કયા સોચ કરે મન તું-ઘુંગટકે પટ અબ ખોલ તું-કયા સોચ કરે.
નએના સુલઝે દેખે ઉજ્નલે-કબતક સોએગા અબ તું-કયા સોચ.
કીસને કહા તુંજે આનેકો-અપની ખુશીસે આયા તું;
દીયા બચન માલીકકો વહાં-યે ભવકો પાર તરેગા તું-કયા સોચ.
ભુલા તું, ભુલા તું, ગાફેલ "બંદા"-ગાફેલ "બંદા" કયા ભુલા તું,
ઓ દીનકે રકીબો, પાયેગા સઝા દરગાહે ખુદા તું;
જો દીનમેં પએદા હુવા હય તું-વો દીનકી ફર્ઝ અદા કર તું;
જબ મનકા મએલ નીકાલે તું-તબ જગસે રીહાઈ પાએ તું.—

રાગ મલહાર—લાવણી.

(ધીર કર આઈ બદરીયા કારી)—કરોડપતી.

૬૩. ઉમડ ઘુમડ ઘુમ બરસન લાગે—
ચલત પુરવાઈ સન ન ન ન ન ન ન,
બોલે ઝીંગરવા ઝન ન ન ન ન ન ન—ઉમડ ઘુમડ.

અંતરો.

દાદુર મોર પપીયા બોલે,
"બંદા" મન ભાયે—ખબર લે આયે;
પીયુકો મીલાયે-યેહી ધુન લાગે—ઉમડ ઘુમડ.

રાગ પહાડી—લાવણી.

(અંધેકી લાઠી તુંઈ હય)—ધુપ છાંવ.

૬૪. યાંહ તેરા કોઈ નહી-કોણુ હય કીસકા સહારા—
યાંહપે આકે રાહ ભુલે તું-કાહેકો તુંજે ઉતારા—યાંહ તેરા.
દુન્યાં ફરેબી પ્રીતના હય-તલુપે સારી કુરબાની હય;
ગોરબપે મુરવ્વત કીસકો હય-રો રો કર મરે બીચારા—
યાંહ તેરા.
ન તો યે આરામકી જા હય-ન તો અએશકા મકાં હય;
યે દુનીયા સરાએ ફાની હય-સુન "બંદા" બંજારા—
યાંહ તેરા.

રાંગ દેશ—ત્રીતાલ.

(ન કોઈ પ્રેમકા રોગ લગાય)—પ્રેસીડન્ટ.)

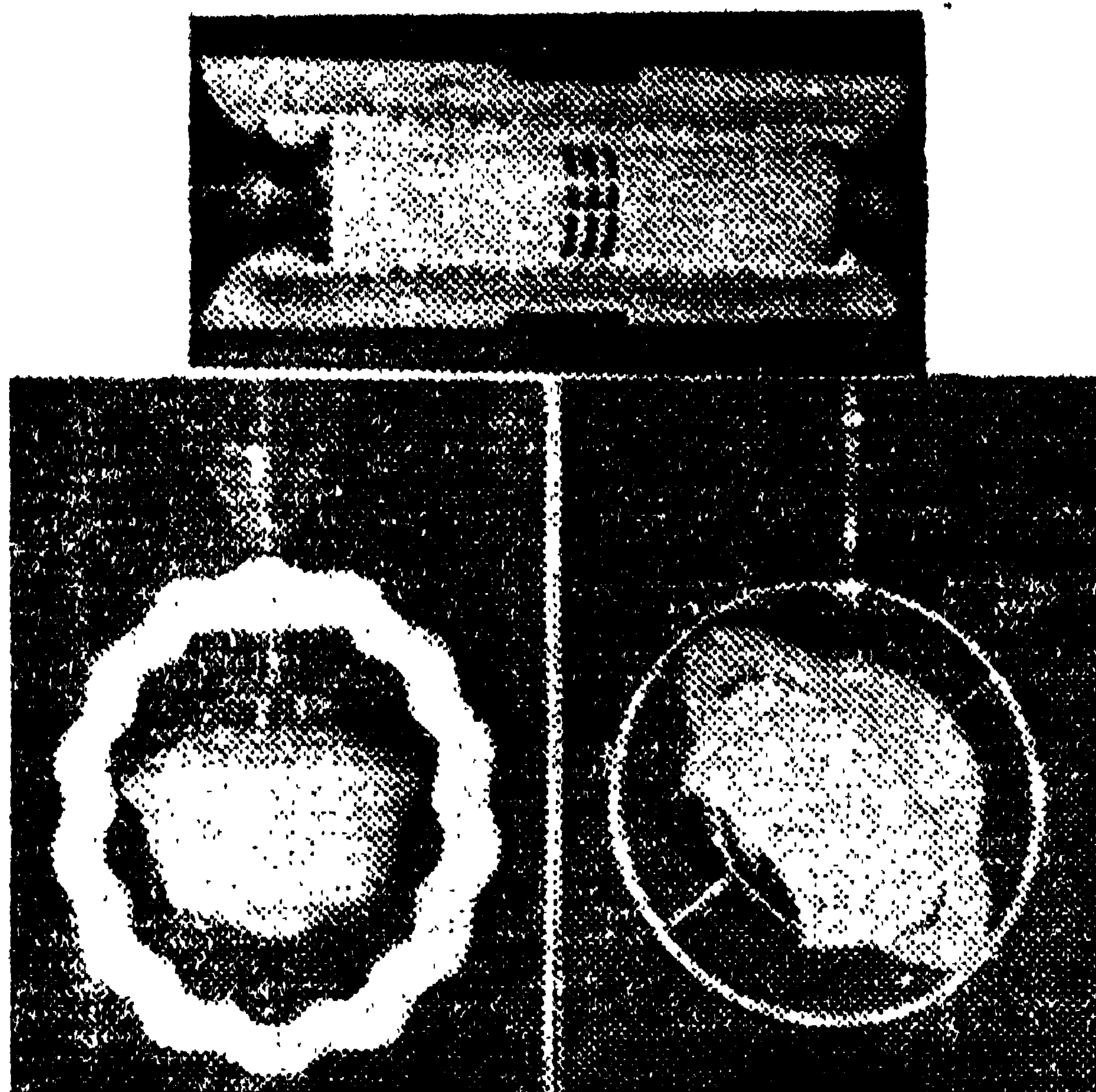
૬૫. ના કોઈ તીરે અજલકો રૂકાય,
પાપી લાખ કરે અંતરાય—ના કોઈ.
અપના અપના કરકે જમાયા, અનરીત પ્રીત રચાય,
સાથી અપના કોઈ ન પાયા, આખીર અકેલા જાય—
તીરે અજલકો.
સાધુ પંડીત શેઠ ભીખારી, સબ્હી હય લોક પરાય,
ચલે જાયેંગે તો "બંદા" રોયેગા, નહીતો સબકો રૂલાય—
તીરે અજલકો.

રાગ બરવા—લાવણી.

(રટ શીવ નામકી માળા)—નર્તકી.

૬૬. જપ રામ નામકી માળા,
યેહી નામ હય સબસે આલા—જપ રામ નામ.
ગુરૂ જ્ઞાનકી હય સબ લીલા,
મન મંદીરકા દીપ ઉજાલા;
દેખ શકા નહી ગુંગટવાલા,
જયએસા ગુરૂ વયસા ચેલા;
એક ગુરૂ જગવાલા—જપ રામ નામ.
રામ નામ ગર જો કોઈ લેવે,
રામ અમર પદ ઉસીકો દેવે;
રામ બીના, કામ કછુ નહી આવે,
રામ ભજે વીકાર મીટાવે;
"બંદા" જપે દીનવાલા—જપ રામ નામ.

IN THE SERVICE OF BEAUTY

Modern Lighting Fittings & Objects d'Art

"Decora" now takes a new service in its stride—the manufacture of very artistic Lighting Fittings designed with an eye to beauty *plus* utility. They are absolutely modern creations . . . . in a range of tints to match your colour schemes.

Besides, we have elegant vases, Murano glassware, artistic pottery and other cut-glass curiosities to brighten your home. Reasonable prices.

DECORA

A DEPARTMENT OF

RAVAL TILES & MARBLE, LTD.

"Edena," Queen's Road, Bombay - 'Phone **34310.**

રાગ બહાર—ત્રીતાલ.

(આએગી તાજા બહાર)—માયા.

૬૭. ખીલ રહી ચાંદની હય કએસી—
આઈ રૂત બહાર બસંતકી,
પીયુ પુકારે પપીયા કએસી—ખીલ રહી.

અંતરો.

ફુલ રહી ફુલવારી જગકી. કુંજ કુંજમે હસી ખુશી;
ગાયે બજાયે રીઝાયે રંગકો, "બંદા" બાગ બનાઈ કએસી
—ખીલ રહી.

રાગ ધનાશ્રી—લાવણી.

(તુમ મન મોહન)—હાર જીત.

૬૮. એક દીન આના—જગ પમેછાના.
પીર ચલે જાના વતન—
અંગ-અંગમે રંગ હય ન્યારા
કયા માલી કયા ચમન—એક દીન.
કારીગર જો ઘટમે બીરાજે,
હર હર બનસી હર બાજે;
ગુરૂ બીના કએસે હો જ્ઞાની,
લાખબી કરો જતન—એક દીન.
જનમ જનમકી ફેરી હય "બંદા",
ગંદા હય તેરા ચલન—

રાગ ભૈરવી—લાવણી.

(જાવો જાવોરે મેરે સાધુ)—પુરન ભકત.

૬૯. બનસી બોલે અબ જાગો પગલે કાહે રાર મચાય—
મોહ માયાકી કાલી ચદરીયાં કએસે દાગ મીટાય,
સચ્ચા પ્રેમ જગાડો ઘટમે ખોયાથા વો પાય—બનસી બોલે.
પ્રેમ બીના કયસે ફુલ ખીલે બાગ બના ઉજાડ,
મન મૌજેકી ઉલટી ગંગા કયસે પાર તરાય—બનસી બોલે.
મનકી નાવ ફીધરકો જાયે માઝી ચાલ બદલ,
નર્ક ઘાટ ન જાના "બંદે" સ્વર્ગ ઘાટ લગાય—બનસી બોલે.

રાગ ભૈરવી—ગઝલ.

(યે કુચકે વખ્ત કએસી આવાઝ)—કારવાને હયાત.

૭૦, ખાલીકે દો જહાય નુરે નુરાન,
કરલે મેરી મુસ્કીલ આસાન—
સાયા તેરા માયા તેરી,
રખલે લાજ દોનો જહાન—
જહાંમે જંગ કરના સીતમસે,
હાંમે હાં મત મીલા નીદાન;
ગીર પડેકો સહારા દેના,
રહેગા જગમે નામો નીશાન—
પેસર મત કરના ગુમાન,
સોચકે ખીંચો તીર કમાન;
તરપના નહી ગર જાયે જાન,
નબીકા મત તોડો ફરમાન—

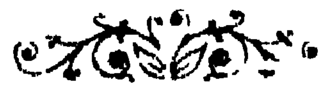
સના રબકી કરના મુદામ,
રમઝે હકીકી ખુલ જાયે જાન;
કાયમ રખ "બંદા" ઈમાન,
રીઝાકે રબ પાયે નુરાન—

રાગ ભેરવી—ત્રીતાલ.

૭૧. હમ જાતે હમારે ઘરકો—લો સલામ અલેકુમ,
ગર જીતે રહેંગે તો એક રોઝ ફીર મીલ જાયેંગે,
મગર અબતો સલામ સલામ—લો સલામ અલેકુમ.
પહેલી સલામ અલ્લાહકો કરતે,
દુસરી સલામ પયગમ્બરકો,
તીસરી સલામ ઉસ્તાદકો કરતે,
ચોથી સલામ હય આલમકો—હમ જાતે હમારે.

ખુદા હાફેઝ.

આ ચોપડી મી૦ દીનશાહ શાપુરજી મસાની બી. એ. એ મુંબઈના
કોટમાં નં૦ ૧૯, એક સ્ટ્રીટ ક્રોસ લેન ખાતે ધી "ફ્રશો-ગર્દ"
પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપી છે, અને મી૦ જહાંગીર બીન
પેશોતન સરકારી. વેસાવા ચાર બંગલા અંધેરી
મધેથી પ્રગટ કીધી છે.

